

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 9522/2024
30.05.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Миросављевић, председника већа, Надежде Видић и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиле - противтужене малолетне АА из ..., чији је законски заступник отац ББ и противтуженог ББ из ..., чији је пуномоћник Жарко Павлов, адвокат из ..., против тужене – противтужиле ВВ из ..., чији је пуномоћник Данило Лакићевић, адвокат из ..., ради вршења родитељског права, одлучујући о ревизији тужиле АА, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 62/24 од 06.02.2024. године, у седници већа одржаној дана 30.05.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж2 62/24 од 06.02.2024. године у делу којим је потврђена пресуда Основног суда у Сенти П2 147/23 од 06.11.2023. године у ставу трећем изреке и пресуда Основног суда у Сенти П2 147/23 од 06.11.2023. године у ставу трећем изреке и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Сенти П2 147/23 од 06.11.2023. године, ставом првим изреке, усвојен је делимично тужбени захтев. Ставом другим изреке, одлучено је да се мења пресуда Основног суда у Сенти П2 162/18 од 18.10.2018. године у делу одржавања личних односа мал. АА и тужене ВВ као мајке на начин ближе наведен у овом ставу. Ставом трећим изреке, у преосталом делу тужбени захтев којим се захтева да се измени пресуда Основног суда у Сенти П2 162/18 од 18.10.2018. године у делу доприноса тужене у издржавању млт. АА на начин што би се тужена ВВ обавезала да убудуће на име доприноса за издржавање млт. АА плаћа месечно износ од 15.000,00 динара месечно, сваког месеца унапред најкасније до 10. дана у месецу, за случај доцње са законском затезном каматом, рачунајући од дана доцње до дана коначне исплате, доставом новца путем поштанске упутнице на адресу ББ као оца, почев од 15.07.2023. године па убудуће, све док за то постоје услови, као и тужбени захтев да се обавезе тужена да млт. тужилји накнади трошкове парничног поступка, са законском затезном каматом рачунајући од дана извршности пресуде до коначне исплате, одбијен. Ставом четвртим изреке одбијен је противтужбени захтев да се измени пресуда Основног суда у Сенти П2 162/18 од 18.10.2018. године у делу да се заједничко дете млт. АА рођена ... године повери на даље чување и васпитање мајци ВВ која ће убудуће самостално вршити родитељско право, да се одреди да ће

пребивалиште млт. детета бити у домаћинству мајке на адреси наведеној у изреци, да ће се одржавање личних односа млт. АА са оцем ББ одвијати на начин наведен у изреци и да се обавезе ББ да као отац млт. АА на име свог дела доприноса за њено издржавање плаћа мајци ВВ месечни износ од 15.000,00 динара најкасније до 10. у месецу за текући месец док за то постоје законски услови. Ставом петим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 62/24 од 06.02.2024. године, жалбе су делимично усвојене, делимично одбијене и првостепена пресуда, у побијаном одбијајућем делу одлуке о тужбеном захтеву (став трећи изреке) и одлуке о противтужбеном захтеву (из става четвртог изреке) у односу на млт. тужилу – противтужену потврђена, док је у преосталом делу одлуке о противтужбеном захтеву и делу одлуке о трошковима поступка пресуда укинута и предмет у том делу упућен првостепеном суду на поновно суђење.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилца АА је благовремено изјавила ревизију против дела којим је потврђена првостепена пресуда из става трећег изреке, због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11...18/20) па је утврдио да је ревизија тужилце основана.

У поступку пред нижестепеним судовима није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју овај суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињенином стању, тужилца АА је рођена ... године, током трајања ванбрачне заједнице њених родитеља ББ и ВВ. Пресудом Основног суда у Сенти П2 162/18 од 18.10.2018. године, млт. АА поверена је оцу ББ на самостално вршење родитељског права, уз обавезу мајке да на име свог дела доприноса за издржавање детета плаћа месечно износ од 8.000,00 динара почев од 01.08.2018. године па убудуће. Тужилца АА има ... година и ученик је ... разреда, а њени просечни месечни трошкови износе око 13.390,00 динара. АА живи у домаћинству са оцем ББ, његовом ванбрачном партнерком ГГ и са њене две кћерке. За кућу у којој живе ББ не плаћа закупнину нити режијске трошкове (грејање, струју и воду), јер му је послодавац омогућио да кућу користи као ..., да одржава газдинство које има ..., што му је уједно и радно место за које остварује месечну зараду у износу од око 40.000,00 динара. Ванбрачна супруга ББ није у сталном радном односу, а ради привремене и повремене послове за дневницу која износи 2.000,00 динара, с тим што нешто хране производе сами за чланове домаћинства, а део ... продају. Тужена ради у „...“ ... на пословима ... на одређено време и на име зараде прима нето износ од 21.120,98 динара. Ванбрачни супруг тужене је такође запослен и остварује приходе између 35.000,00 – 40.000,00 динара.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да нису испуњени законски услови за измену висине доприноса тужене на име издржавања ћерке АА с обзиром да ће плаћањем раније досуђеног износа за издржавање од 8.000,00 динара бити обезбеђене основне потребе детета и просечан животни стандард уз сразмеран и одговарајући допринос оца који се о малолетном

детету непосредно стара, а посебно имајући у виду утврђене потребе малолетне тужиле у износу од 13.390,00 динара. Другостепени суд је потврдио првостепену одлуку о противтужбеном захтеву из става четвртог у односу на млт. АА, док је у преосталом делу одлуке о противтужбеном захтеву и делу одлуке о трошковима поступка пресуду укинуо.

По оцени Врховног суда овакав закључак се не може прихватити као правилан јер је због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Одредбом члана 73. Породичног закона, издржавање детета је прописано као право и дужност родитеља, док је чланом 154. став 1. истог закона предвиђено да малолетно дете има право на издржавање од родитеља. Критеријуми одређивања издржавања прописани су одредбом члана 160. Породичног закона, тако што се издржавање одређује према потребама повериоца и могућностима дужника издржавања, при чему се води рачуна о минималној суми издржавања (став 1.). Потребе повериоца издржавања зависе од његових година, здравља, образовања, имовине, прихода, те других околности од значаја за одређивање издржавања (став 2.). Могућности дужника издржавања зависе од његових прихода, могућности за запослење и стицање зараде, његове имовине, његових личних потреба, обавезе да издржава друга лица, те других околности од значаја за одређивање издржавања (став 3.). Минимална сума издржавања представља суму коју као накнаду за храненике односно лица на породичном смештају периодично утврђује министарство надлежно за породичну заштиту, у складу са законом.

Одредбом члана 164. Породичног закона прописано је да се висина издржавања може смањити или повећати ако се промене околности на основу којих је донета претходна одлука.

Основни услов за измену висине издржавања су промењене околности на основу којих је донета претходна одлука. У конкретном случају, судови су пропустили да утврде да ли су наступиле промењене околности од доношења претходне одлуке, којом је одлучено о висини доприноса тужене као дужника издржавања по пресуди П2 162/18 од 18.10.2018. године и ако јесу о којим битно промењеним околностима је реч.

Наиме, у односу на претходну одлуку суда од 18.10.2018. године, нижестепени судови су пропустили да разјасне околности које су биле опредељујуће и меродавне за утврђивање висине доприноса за издржавање малолетног детета у износу од 8.000,00 динара, те самим тим и могућност упоређивања наступања евентуално промењених околности. Породични закон у одредби члана 160. наводи критеријуме за висину издржавања уз могућност измене висине издржавања у смислу цитиране одредбе члана 164. Породичног закона. У склопу ових законских одредби, а имајући у виду истражно начело које се примењује приликом доношења одлуке о вршењу родитељског права, било је потребно утврдити да ли су се и у којој мери измениле потребе малолетне АА од периода доношења првобитне одлуке о издржавању па до сада, при чему су судови дужни да пажљиво, с обзиром на узраст АА, утврде њене месечне потребе. Такође, за правилну одлуку у односу на постављени захтев за измену висине доприноса издржавања, потребно је разјаснити и могућности родитеља као дужника издржавања у односу на оне критеријуме које предвиђа став 3. члана 160. Породичног закона. У склопу наведеног, требало је разјаснити и упоредити економске могућности родитеља,

стамбене прилике и трошкове по том основу у време доношења претходне одлуке и сада, те пажљивим одмеравањем уобичајених трошкова малолетног детета у време доношења претходне одлуке и ове утврдити да ли је дошло до измењених околности за измену висине доприноса издржавања.

Стога, како у односу на претходну одлуку суда од 18.10.2018. године нису цењене промењене околности у односу на све битне чињенице које су од значаја за висину издржавања, то су укинуте нижестепене одлуке и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење.

У поновном поступку, водећи рачуна о најбољем интересу малолетног детета, судови ће разјаснити да ли су и у односу на које параметре који утичу на висину издржавања, промењене околности од претходне одлуке о издржавању од 18.10.2018. године и донеће нову одлуку правилном применом материјалног права.

Из изнетих разлога, а на основу члана 416. став 2. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Миросављевић с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**